

Riešenie primárnej zdravotnej starostlivosti

V súčasnosti si všetci, ktorí sa podieľame na primárnej zdravotnej starostlivosti (ďalej PZS) uvedomujeme, že bez promptného komplexného riešenia tejto problematiky hrozí v nasledujúcich rokoch jej kolaps, respektíve až nedostupnosť služieb PZS. Odsúvanie koncepčného riešenia tohto problému v posledných rokoch vyústilo k nedostatku lekárov. Vyššie územné celky udávajú v závislosti od regiónov od 45 do 111 neobsadených ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých a pre deti a dorast a priemerný vek lekárov vo fungujúcich ambulanciách je 53,9

rokov, čo je nepomerne vyšší vek ako u lekárov-špecialistov. Súčasná nelichotivá situácia je podmienená viacerými známymi faktormi. Medzi najvýznamnejšie patrí malý, pre reálne potreby nedostačujúci, príliv absolventov vysokých škôl. Je to dôsledok nemožnosti sa zamestnať počas špecializačnej prípravy, ako aj nižšej atraktivity odboru podmienenej nedostatočnými kompetenciami.

Vyhodnotením aktuálnej situácie začalo Ministerstvo zdravotníctva SR v rámci svojich priorit riešiť aj problematiku PZS prostredníctvom tzv. „rezidentského programu“, ktorý vychádza zo skúseností projektu „Zabezpečenie špecializačnej prípravy lekárov v odboroch všeobecné lekárstvo a stomatológia“ realizovaného Ministerstvom zdravotníctva SR prostredníctvom Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve (predchodcu Slovenskej zdravotníckej univerzity) na konci minulého a začiatkom tohto storočia. V súčasnosti predkladaný projekt sa líši špecializačnými odbormi. Odbor všeobecné lekárstvo ostáva a druhým odborom je pediatria, ktorého absolventi zabezpečujú aj PZS pre deti. Cieľom predkladaného rezidentského programu je:

- doplniť lekárov do ambulancií primárneho kontaktu,
- znížiť vek lekárov v ambulanciách primárneho kontaktu,
- reflektovať na reálne potreby praxe,
- efektívne a udržateľne kontrolovať primárnu zdravotnú starostlivosť,
- zatriktívniť odbory prvého kontaktu,
- zvýšiť kompetencie lekárov prvého kontaktu,
- zvýšiť finančné ohodnotenie lekárov prvého kontaktu.

Rezidentský program v odbore všeobecné lekárstvo je paralelne prebiehajúci v pregraduálnom a postgraduálnom vzdelávaní. V pregraduálnom zavádza pre všetky lekárske fakulty jednotný systém výučby predmetu Všeobecné lekárstvo pozostávajúcej z teoretickej a kľúčovej praktickej výučby, implementujúcej špecifiká činnosti ambulancie všeobecného lekára pre dospelých s cieľom medikom zatriktívniť odbor, zvýšiť u nich záujem o tento odbor a oboznámiť ich s možnosťou pokračovať v rezidentskom programe počas postgraduálnej špecializačnej prípravy. SZU už v akademickom roku 2013/2014 začala formou pilotného projektu s rozšírenou praktickou výučbou všeobecného lekárstva v ambulanciách všeobecných lekárov na celom Slovensku. V postgraduálnom vzdelávaní rieši rezidentský program jeden z najväčších problémov špecializačnej prípravy v odbore všeobecné lekárstvo – a to možnosť zamestnať sa. Tento problém vyplýva zo špecifik odboru – ide o čisto ambulantný odbor, pre ktorý neexistuje lôžkové oddelenie a väčšina ambulancií je privátnych. Rezidentský program by mal postupne dopĺňať systém poskytovateľov PZS, čím by sa malo predísť už uvedenému kolapsu PZS. Financovanie postgraduálneho vzdelávania sa podarilo zabezpečiť Ministerstvu zdravotníctva v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu prostredníctvom čerpania Štrukturálnych fondov EÚ – Operačného programu vzdelávania. Takto koncipovaný rezidentský program je určený pre lekárov alebo absolventov lekárske fakúlt, ktorí študujú alebo majú záujem študovať špecializačné odbory všeobecné lekárstvo alebo pediatria, neprekročili vek 36 rokov a miesto ich pôsobenia sa nachádza v ktoromkoľvek kraji okrem Bratislavského. Po ukončení špecializačného štúdia budú rezidenti minimálne 5 rokov pracovať na všeobecných ambulanciách vo všetkých regiónoch Slovenska mimo Bratislavského kraja.

Rezidentský program si dáva za cieľ:

- Zlepšiť kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti a ochranu pacienta v transformujúcich sa zdravotníckych zariadeniach nachádzajúcich sa v procese zmien.
- Zabezpečiť bezpečnosť pacienta v procese poskytovania zdravotnej starostlivosti počas prebiehajúcej reštrukturalizácie zdravotníckych zariadení.
- Udržať a zvyšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti.
- Transformovať vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v súlade s požiadavkami EÚ.

Rezidentský program na Slovensku postupne získava jasné pravidlá, ktoré by mali byť prínosné nielen pre zdravotníctvo, ale hlavne pre občanov-pacientov, pre ktorých by mal zabezpečiť dostatok mladých, vzdelaných a kompetentných lekárov pre fungovanie ambulancií prvého kontaktu na Slovensku.

Rezidentský program nepredstavuje iba „havarijné“ riešenie súčasnej situácie, ale jeho cieľom je nastolenie jasných pravidiel dlhodobej a udržateľnej kontroly PZS a v prípade, že sa osvedčí aj pre iné špecializačné odbory medicíny. Pevne verím, že sa podarí splniť stanovené ciele a v budúcnosti budeme disponovať dostatkomb ambulancií primárneho kontaktu, ktoré budú poskytovať kvalitné zdravotné služby ako pre deti, tak aj pre dospelých na celom území Slovenska.

doc. MUDr. Katarína Gazdíková, PhD.

vedúca Katedry všeobecného lekárstva LF SZU v Bratislave

Via Practica

Ročník 11, 2014, číslo 2, vychádza 6-krát ročne

Dátum vydania: júl 2014

Vychádza v spolupráci s:

- Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva SLS
- Slovenská asociácia aterosklerózy

Predseda redakčnej rady:

MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc.

Redakčná rada:

doc. MUDr. Viliam Dobiáš, CSc.
 MUDr. Ľubomíra Fábryová, PhD.
 doc. MUDr. Štefan Farský, CSc., FESC
 prof. MUDr. Ján Gajdošík, PhD.
 doc. MUDr. Katarína Gazdíková, PhD.
 prof. MUDr. Vasil Hricák, PhD., FESC
 doc. MUDr. Martin Hrubisko, PhD.
 MUDr. Eva Jurgová, PhD.
 doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD.
 doc. MUDr. Ladislav Kužela, CSc.
 doc. MUDr. Eva Máderová, CSc.
 MUDr. Peter Marko, MPH
 prof. MUDr. Peter Mitro, PhD.
 MUDr. Imrich Mucska
 prof. MUDr. Juraj Payer, CSc.
 MUDr. Darina Sedláková, MPH
 doc. MUDr. Peter Špalek, PhD.
 MUDr. Boris Šteňo, PhD.
 MUDr. Iveta Vaverková, MPH

Kontrola autodiagnostických testov:

MUDr. Jozef Kalužay, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s.r.o., Ambrova 5, 831 01 Bratislava
 fax.: 02/5465 1384
 redakcia@solen.sk, www.solen.sk

Redaktorka časopisu:

Mgr. Andrea Dúbravčíková, 02/5413 1381, 0910 956 370,
 dubravcikova@solen.sk

Grafická úprava, sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Ing. Monika Liedlová, 02/5465 0647, 0911 349 599,
 liedlova@solen.sk

Predplatné na rok 2014:

Cena predplatného za 6 čísel na rok 2014 je 18 €
 Časopis si môžete objednať na www.solen.sk,
 e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/ 5465 1384,
 tel.: 02/5465 0649, mobil 0911/345 599.

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3578/09

ISSN 1336-4790 (tlačene vydanie)

ISSN 1339-424X (online)

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).
 Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačná skratka: Via pract.

Vydavateľstvo SOLEN, s.r.o., má výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov Interní medicína pro praxi a ďalších časopisov vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ČR. Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.